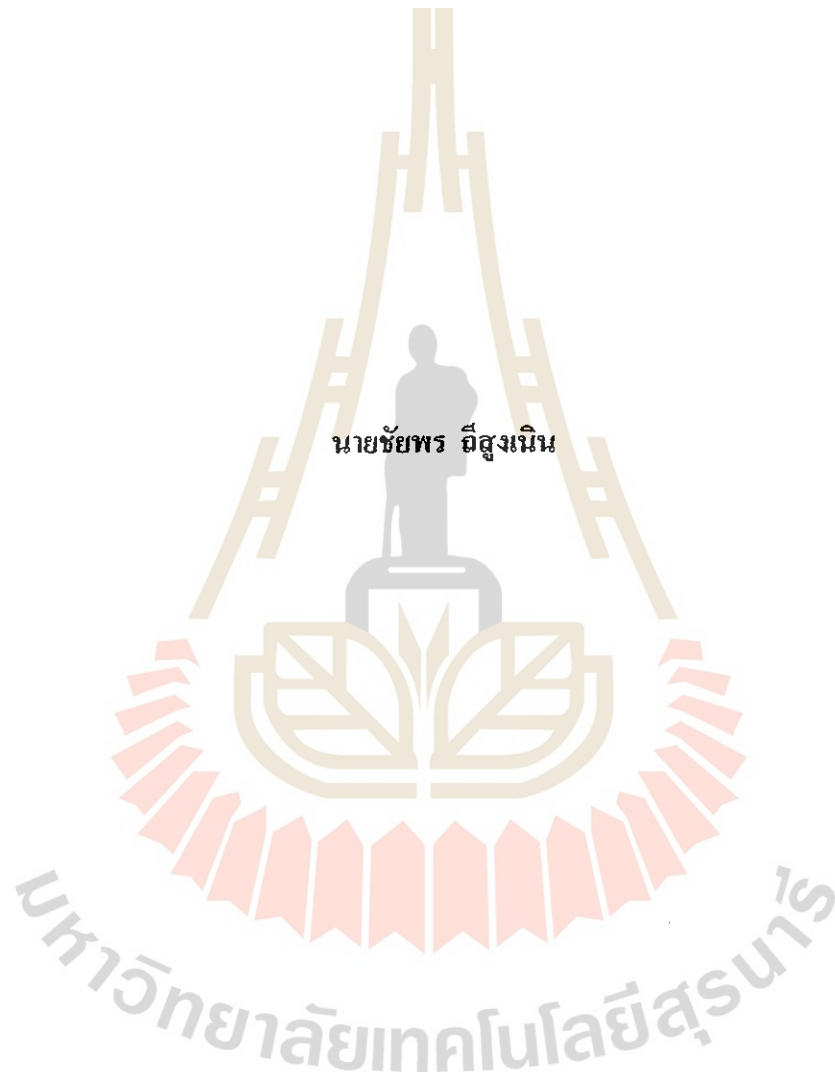

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง:กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบลโนนคำ
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

ชัยพร ถีสุงเนิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านหนองหอย

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์รพีรเดชาติ ชินกุลกิจนิวัฒน์, 114 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหากำหนดการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาคือ หมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบลโนนคำ อำเภอสุงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2545

ผลการประเมินพบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหนองหอย เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของชาวบ้าน ชาวบ้านทุกคนรู้สึกริษยที่มีกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาท ที่จะได้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ชาวบ้านส่วนใหญ่นำเงินไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา ทำสวนเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวบ้าน โดยชาวบ้านทุกคนมีจิตสำนึกการเป็นเจ้าของกองทุนต้องรักษากองทุนของหมู่บ้านให้ยั่งยืนตลอดไป ส่งเสริมกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสำนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์บรรณกิตต์ ชินกุดกิจนิวัฒน์)

กรรมการสอบ

(อาจารย์เชาวน์ หิรัญศิษะกุล)

อนุมัติให้สำนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ธรรมกิตติ์ ชินกุลกิจนิวัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต ไข่มุกด์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ความรู้ทางวิชาการ
- พัฒนาชุมชนอำเภอสูงเนิน ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการให้พื้นที่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ทำนุนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ชัยพร ถีสุงเนิน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. หลักการและเหตุผล.....	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินการ.....	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	4
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544.....	6
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุน.....	7
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	8
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนบ้านหนองหอย.....	9
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	7
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพ์โมเดล.....	12
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	14
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ.....	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมิน โครงการ.....	16
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	17
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ.....	17

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	20
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	23
2. ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม.....	36
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	39
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	40
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	40
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	43
2. วิธีดำเนินการ.....	43
3. ผลการดำเนินการ.....	44
4. อภิปรายผล.....	44
5. ข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	50
ภาคผนวก ข.....	60
ภาคผนวก ค.....	68
ภาคผนวก ง.....	98

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....32

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนาธรรมที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง ผู้พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้น ๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ สารนิพนธ์ (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่นและเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งบัณฑิตได้ยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และการบริหารจัดการการเงินทุนของตนเอง

2.1.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.4 กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

2.1.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าว มีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ซิฟฟ์ โมเดล เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้เขียนสารนิพนธ์เป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง โดยมีความหมายดังนี้

C	ข้อมูลจาก	Context	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ข้อมูลจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Process	คือ กระบวนการของหน่วยงาน
P	ข้อมูลจาก	Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีพอโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวชี้วัดมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สำคัญ เพื่อจะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัด โดยมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ขั้นที่ 5 ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องการเขียน

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

5.1 ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.2 ได้ทราบและเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน และเป็นแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้าน

5.4 ผู้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดริเริ่มปัญหาต่าง ๆ อย่างมีระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การเขียนสารนิพนธ์ในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงหลักวิชาในด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้มีความถูกต้องและมีการสมเหตุสมผล ในทางหลักวิชา เนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินนำเสนอ 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน “บ้านหนองหอย” พ.ศ. 2544
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ซิฟฟ์โมเดล
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่ง มี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

- 1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมือง
- 2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก
- 4) ความพร้อมของการบริหารจัดการ ที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ระหว่างกองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งย่อว่า กทบ. นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ อาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 3 คน มีที่ปรึกษาอย่างน้อยสามคนไม่เกินเจ็ดคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศการจัดตั้ง แนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา จัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
 - (9) อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ไปช่วยงานได้
 - (10) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง
 - (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติไว้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรกิจของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหาร

กองทุน

- (5) ดำเนินการ ประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการ

กองทุน

(8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการที่เกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินงาน

- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบคิดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบคิดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อม เนื่องจากตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่า

การประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวน ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน

การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตามระเบียบคณะกรรมการการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- 2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- 3) เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นแต่ความผิดทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายแก่หน่วยงานราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามมาตรา 68 วรรคสอง ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านตามสภาพความเป็นจริง โดยมีขั้นตอนดังนี้

การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1) จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2) ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน

3) เปิดบัญชีกับธนาคาร

การประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3) คณะกรรมการกองทุน มีความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุน
- 4) ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน
- 5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดกองทุน
- 6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- 7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านหนองหอย

ระเบียบข้อบังคับ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน “หนองหอย” 2544 มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง สำนักงานกองทุนเลขที่ 16/1 หมู่ที่ 8 บ้านหนองหอย ตำบลโนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา รหัส 30170

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก
- 2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากสัจจะ
- 3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 4) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน
- 5) เพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2) เงินกู้ยืม
- 3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ที่เกิดขึ้นจากกองทุน

- 4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 5) เงินฝากสัจจะ
- 6) เงินค่าหุ้น
- 7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์การสมาชิก
- 8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับบริจาคโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

พันอื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) เป็นผู้ที่พักอาศัยหรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองหอย เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- 2) เป็นผู้ที่มีนิสัยดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน (เป็นสมาชิกกองทุน)
- 3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 4) เป็นผู้ที่ยกคณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- 5) อดทน เสียสละ และเห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสิ่งสำคัญ
- 6) มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยสิบหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การรับเข้าเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของสมาชิก สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน ได้ปีละ 2 ครั้ง ภายในเดือนมิถุนายนและธันวาคม ของทุกปี โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก โดยชอบธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ตาย
- 2) ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม

5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

8) มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับคุณสมบัติของสมาชิก

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) ต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2) การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท ในกรณีที่อนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนด ให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด ต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

3) บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ แจ้งให้ผู้ขอและผู้ธนาคารทราบ กรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน ทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ผู้ขอที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชีให้คณะกรรมการกองทุนทราบ

4) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกเก็บหลักประกันเงินกู้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการกองทุนกำหนด

5) คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ ตามความเห็นชอบของสมาชิก และปิดประกาศอย่างเปิดเผย

6) กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีผู้นำเงินกู้ไปชำระ ณ ธนาคาร และนำหลักฐานไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชี

7) ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผัน ชกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้อย่างหนึ่งรายใด ด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง

8) มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้เงินนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ สามารถยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ค่าตอบแทน เต็มจำนวนได้โดยทันที และพ้นจากสมาชิกภาพ ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

การพิจารณาเงินกู้ กองทุนหมู่บ้าน “หนองหอย” มีดังนี้

- ต้องเป็นสมาชิกของกองทุน
- สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
- ลักษณะโครงการ ต้องเป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุนตามแบบที่กรรมการกองทุน กำหนด
- วงเงินกู้ รายหนึ่งในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท (ตามความเห็นของคณะกรรมการ) ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
- โครงการที่สมาชิกขอกู้ ต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณีเพื่อการการอันจำเป็น หรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร แต่จะให้เงินกู้เพื่อการสุรุ่ยสุร่ายหรือการเก็งกำไรไม่ได้

7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบ ชิพพ์โมเดล

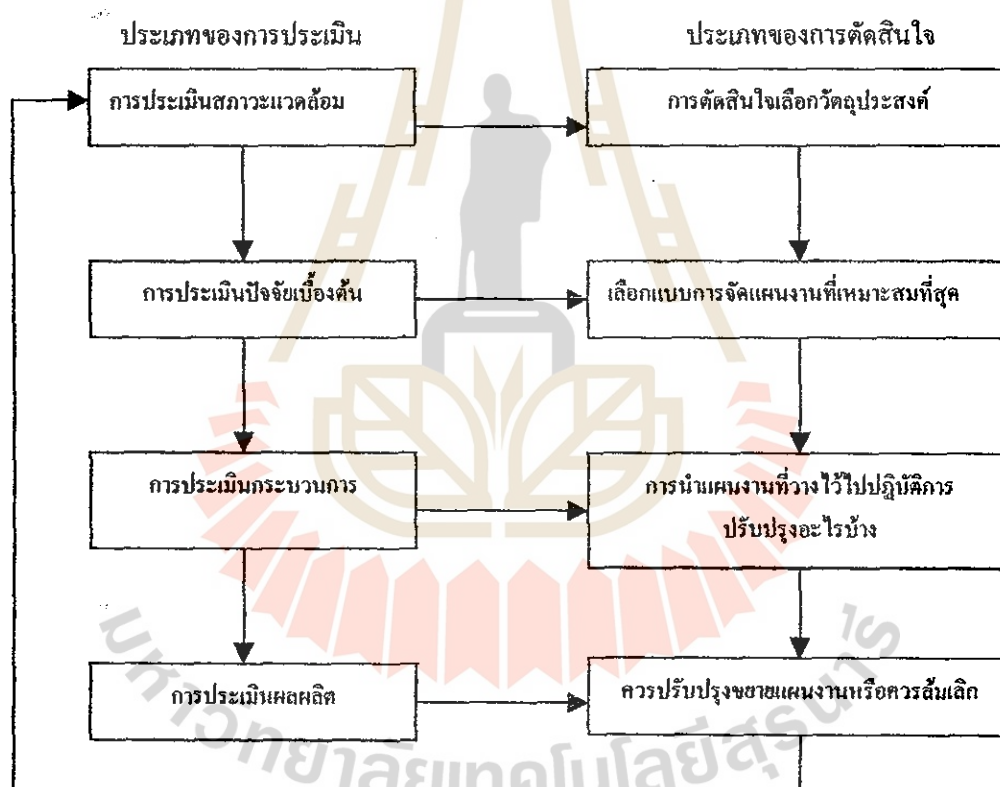
1. รูปแบบการประเมินแบบ ชิพพ์ โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบ ชิพพ์ โมเดล ของ ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ได้สรุป รูปแบบการประเมิน ชิพพ์ โมเดล ในหนังสือรวมบทความทางการประเมิน โครงการ ดังนี้

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้นแต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย ซึ่งมีลักษณะการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อย เพื่อไปปรับปรุง ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชิพพ์ นักประเมินจะได้ข้อคิดข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพโครงการที่ประเมินได้อย่างดี เป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

แบบจำลองซิปฟ์จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูแลสำเร็จของโครงการ

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิปฟ์

2. รูปแบบการประเมินแบบ ซิปฟ์โมเดล (เขาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี, 2542) มีดังนี้

1. การประเมินเนื้อความ (Context Evaluation) เป็นการประเมินผลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้นหาข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ

2. การประเมินตัวป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาตัวประกอบหรือแนวทางที่เหมาะสม หรือมีประสิทธิภาพ ที่จะอำนวยความสะดวกให้โครงการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือบรรลุเป้าหมายของโครงการ

3. การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินผลประเภทนี้จะทำหน้าที่ต่อจาก (Context และ Input Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อค้นหาข่าวสารที่จะเป็นแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติ สำหรับโครงการว่าจะดำเนินให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) วัตถุประสงค์ของการประเมินผลประเภทนี้ก็คือ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์จากโครงการกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างไร

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษาระดับบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของการทวิศึกษาธิการ- และ ทบวงมหาวิทยาลัย จำทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตทางหนึ่ง

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

ในการทำสารนิพนธ์ โดยใช้หลักวิชาการประเมิน และเป็นการประเมินตามรูปแบบซีพีพี (CIPP) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) และนำหลักการประเมินผลกระทบ (Impact) ไว้ด้วย

ซึ่งจะกำหนดได้ทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางสังคม ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดที่ชัดเจนจะได้เป็นผลดียิ่ง ในการเข้าสู่กระบวนการวัด ทั้งการสร้างเครื่องมือ การออกแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบรายงาน (แบบ บร.) การสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการทำสารนิพนธ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการครั้งนี้ มีขั้นตอนในการประเมินเพื่อทราบความจริงของวัตถุประสงค์ของการประเมินและสิ่งที่ต้องการประเมิน สามารถกำหนดได้หลากหลายตามรูปแบบของการประเมินเชิงระบบ สารนิพนธ์เล่มนี้นำเอาการประเมินตามรูปแบบ ชิพ (Cipp) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสถานะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) บทนี้แบ่งเป็น 6 หัวข้อดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

วิธีการประเมินโครงการเชิงระบบตรงกับ ชิพโมเดล (Cipp Model) จะประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งอยู่รอบ ๆ กองทุนหมู่บ้าน
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านหนองหอย ตำบลโนนคำ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรในพื้นที่ทั้งหมด 366 คน ชาย 190 คน หญิง 176 คน มีครัวเรือนทั้งหมด 136 ครัวเรือน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

แสดงลักษณะค่าของตัวแปร เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูล

ตัวแปรการเกิดกองทุน

1) การมีกองทุนหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีกี่กองทุน เกิดขึ้นใหม่อีกกี่กองทุน ผลการดำเนินการ เป็นอย่างไร

2) การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

3) ทักษะคนที่รับผิดชอบกองทุน ความต้องการที่อยากให้เกิดกองทุน

4) การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน มีการสร้างงาน พัฒนาอาชีพ รายได้ของชาวบ้าน

5) แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน มีการสนับสนุน ร่วมมือกันของคนในชุมชน

6) ยอดเงินในบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน เงินออมและเงินทุน สมาชิกที่กู้

ตัวแปรการมีระบบบริหารกองทุน

1) คณะกรรมการบริหารกองทุน การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุน

2) ระเบียบการบริหารกองทุน การร่วมกันสร้างตามระเบียบ

3) การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร การรับสมาชิก การจัดทำบัญชี การรับเงิน

4) การตัดสินใจเงินกู้ ระเบียบการกู้ การพิจารณาเงินกู้ ความพอใจ ไม่พอใจของผู้กู้

5) มีการจัดสรรประโยชน์ จำนวนกองทุนสะสม 1 ล้านบาท จำนวนดอกเบี้ยรับ

ตัวแปรการเรียนรู้การพึ่งตนเอง

1) มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารกองทุน

3) มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง นำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน

ประกอบอาชีพ

4) มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

ตัวแปรการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

- 1) การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยตรง มีความเข้าใจของสมาชิกทุกคนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนว่าจะช่วยกันรักษาเงินกองทุนของตนเอง
- 2) ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ

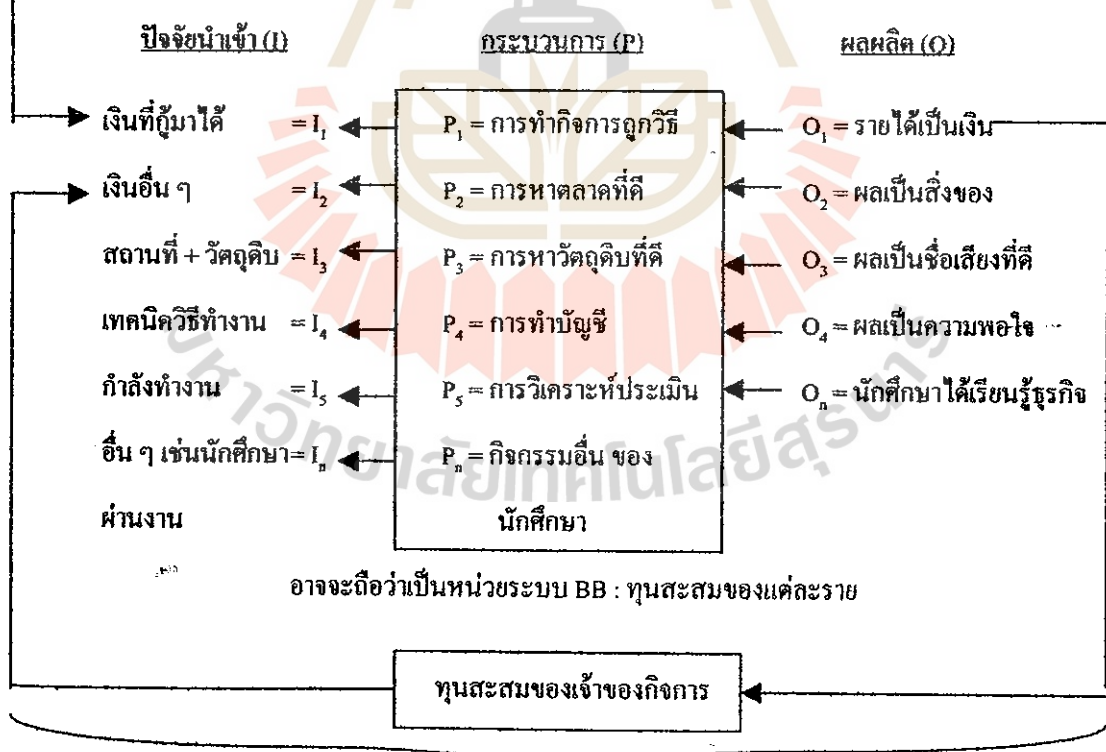
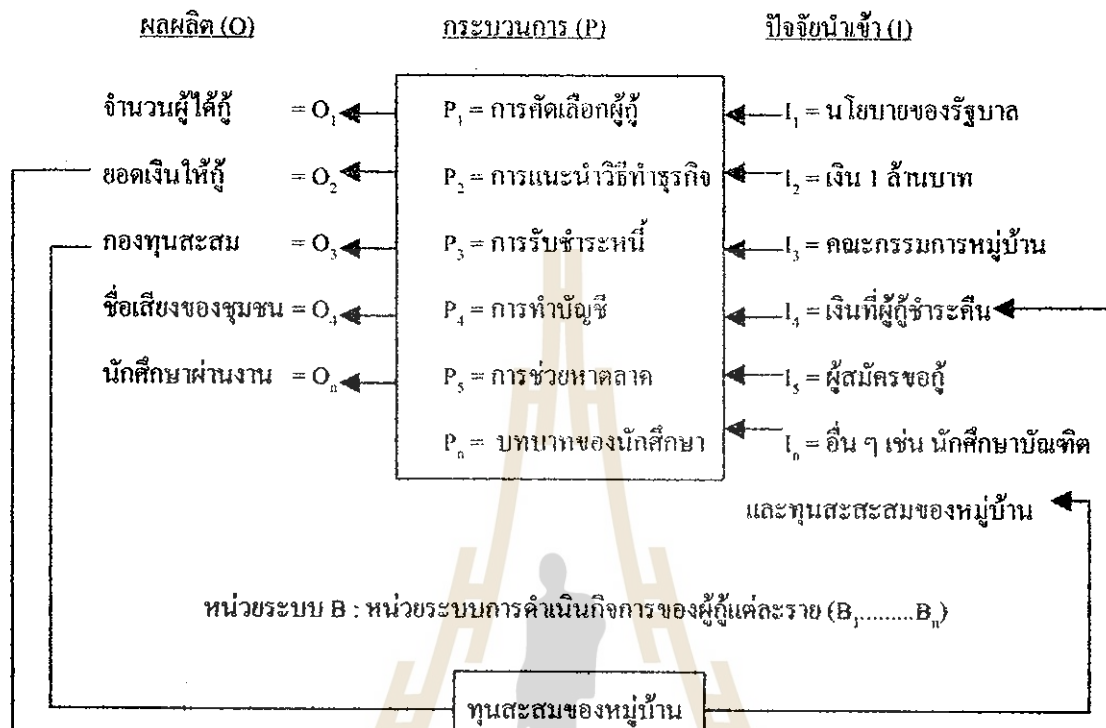
ตัวแปรการมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

- 1) ศักยภาพของบริบทมีมากน้อยเท่าใด
 - 2) การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ
- ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่
 - 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
 - 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
 - 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
 - 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)
2. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่
 - 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
 - 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
 - 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
 - 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

(ผังแผนภูมิในหน้า 19)

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

บริษัท (C)

แผนภูมิที่ 2 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามระบบการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภาพ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภาพ และมีผลผลิต ได้แก่ ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบของกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้ แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดีส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ และการเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน
- 2) แบบรายงาน บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3) แบบรายงาน บร.3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) แบบรายงาน บร.4 แบบการปฏิบัติรายเดือนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5) แบบรายงาน บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) แบบรายงาน บร.6 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์การ จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7) แบบรายงาน บร.7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 8) แบบรายงาน บร.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

- 9) แบบรายงาน บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 10) แบบรายงาน บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 11) แบบรายงาน บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายการณิ
- 12) แบบรายงาน บร.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน
- 13) แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในลักษณะอื่น ๆ เช่นการทำรายงาน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยงานระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธี ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบรายงาน บร.ต่าง ๆ
- 2) การจัดเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผู้ประเมิน ได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วเรียบเรียงข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้หรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนด ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อหาข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการได้อย่างชัดเจน จึงได้กำหนดเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดนิยามอย่างกว้าง ๆ ในที่นี้คือ กองทุนหมู่บ้านช่วยแก้ปัญหาความยากจนเป็นแหล่งเงินทุน

ขั้นตอนที่ 2 ระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบเทียบรวบรวมข้อมูลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของกองทุน

ขั้นตอนที่ 4 วัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับข้อมูลการตรวจสอบแก้ไขค้นคว้าสังเกตการณ์เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 5 แก้ไขข้อมูลหรือแบบรายงานให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ
ขั้นตอนที่ 6 สรุป เรียบเรียงเหตุการณ์

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

การติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) และรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมานั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนมีรายได้ต่ำสุด 20 % แรกของประเทศดีขึ้น ประชาชนมีการใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นเหตุให้คนจนลดลงเหลือเพียง 6.8 ล้านคนในปี พ.ศ. 2539 หลังจากนั้นประเทศไทยก็ประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 อย่างรุนแรงทำให้เศรษฐกิจตกต่ำเหลือเพียง 10.5 อัตราเงินเฟ้อสูงถึงร้อยละ 8.1 เศรษฐกิจขาดสภาพคล่อง ต้องประสบกับภาวะขาดทุนและล้มละลายเป็นจำนวนมากเกิดปัญหาการว่างงานขึ้น ทำให้จำนวนคนจนมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 1.8 ล้านคน และคนจนกลุ่มนี้พร้อมที่จะเปลี่ยนสภาพมาเป็นกลุ่มคนจนได้ตลอดเวลา

ผลของวิกฤตเศรษฐกิจ ดังกล่าว ทำให้ประชาชนลดค่าใช้จ่ายลง เนื่องจากประชาชนยังไม่มั่นใจต่อสถานการณ์ เศรษฐกิจของประเทศที่ยังไม่ฟื้นตัว คนจนส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีขนาดครอบครัวใหญ่ คนจนส่วนมากได้รับการศึกษาน้อยกว่าคนทั่วไป รวมทั้งได้รับสวัสดิการหรือการเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐน้อยกว่าด้วย

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs

1. นิยามขนาดอุตสาหกรรม

การพิจารณาขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นโรงงานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดย่อม อาจกำหนดได้โดยใช้เกณฑ์ในการวัดหลาย ๆ เกณฑ์ เช่นขนาดโรงงาน มูลค่าทรัพย์สิน ขนาดเงินลงทุน รายได้ ฯลฯ ในส่วนของกระทรวงอุตสาหกรรมได้เคยนิยามขนาดอุตสาหกรรม โดยใช้ทั้งเกณฑ์การจ้างงานและเกณฑ์มูลค่าทรัพย์สินถาวร กล่าวคือ (กระทรวงอุตสาหกรรมท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 2541 หน้า 30-35)

อุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท

อุตสาหกรรมขนาดกลาง ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีจำนวนการจ้างงานมากกว่า 50 คนขึ้นไป หรือมีทรัพย์สินมากกว่า 20 ล้านบาทขึ้นไป

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีจำนวนการจ้างงาน มากกว่า 200 คนขึ้นไป หรือมีทรัพย์สินถาวรตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป

การแบ่งอุตสาหกรรม โดยใช้เกณฑ์มูลค่าทรัพย์สินถาวร ขนาดเงินลงทุนหรือรายได้ก่อนข้างจะยุ่งยากในเรื่องการตีราคาทรัพย์สิน และความเต็มใจที่ผู้ประกอบการจะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง ดังนั้น จึงมักใช้จำนวนแรงงานเป็นเกณฑ์การพิจารณาในภาพรวมเพราะสามารถรວงนับได้ง่ายกว่า

2. ความสำคัญของอุตสาหกรรมขนาดย่อม

อุตสาหกรรมขนาดย่อมมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจประเทศไทยใน ด้านหลัก ๆ คือ

2.1 มีบทบาทสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรม ในแง่การสร้างมูลค่าผลผลิต การจ้างงานและรายได้จากการส่งออก เนื่องจากมีสัดส่วนจำนวนโรงงานถึงประมาณร้อยละ 87.7 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทุกขนาด ดังนั้นการขยายตัวในอัตราที่สูงของภาคอุตสาหกรรมในอดีตที่ผ่านมา จึงสะท้อนถึงบทบาทอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้เป็นอย่างดี

2.2 เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ ในการทำงาน เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่จะเริ่มประกอบธุรกิจของตนเอง โดยเริ่มจากธุรกิจขนาดเล็กที่ใช้เงินลงทุนไม่สูงนัก

2.3 สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในแง่การเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนหรือรับจ้างเหมางานจากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

3. ปัญหาและข้อจำกัดของอุตสาหกรรมขนาดย่อม

จากการวิจัยอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางของประเทศไทย มีข้อมูลที่สอดคล้องตรงกัน และชี้ให้เห็นว่าตลอดระยะเวลา 2 ทศวรรษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางของไทยก็ยังคงประสบปัญหาต่าง ๆ ดังเช่นในอดีต กล่าวคือ

3.1 ปัญหาด้านการตลาด อุตสาหกรรมขนาดย่อมส่วนใหญ่มักตอบสนองความต้องการของตลาดในท้องถิ่น หรือ ตลาดภายในประเทศยังขาดความรู้ ความสามารถในการตลาดในวงกว้างโดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ขณะเดียวกันความสะดวก รวดเร็วในการคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าทำให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมทั้งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับสินค้าในท้องถิ่นหรือในประเทศที่ผลิตกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดย่อม และขนาดกลางมากขึ้น

3.2 ปัญหาด้านแรงงาน แรงงานที่ทำในอุตสาหกรรมขนาดย่อม จะมีปัญหาการเข้าออก กล่าวคือ เมื่อมีฝีมือและมีความชำนาญมากขึ้น ก็จะย้ายออกไปทำงานใน โรงงานขนาดใหญ่ ที่มีระบบและผลตอบแทนดีกว่า จึงทำให้คุณภาพของแรงงาน ไม่สม่ำเสมอ การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของสินค้า

3.3 ปัญหาข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต โดยทั่วไปอุตสาหกรรมขนาดย่อมมักใช้เทคนิคการผลิตไม่ซับซ้อนเนื่องจากการลงทุนต่ำ และผู้ประกอบการ พนักงานขาดความรู้พื้นฐานที่รองรับเทคนิควิชาการที่ทันสมัย จึงทำให้ขาดการพัฒนาในรูปแบบ ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ดี

3.4 ข้อจำกัดด้านการจัดการ อุตสาหกรรมขนาดย่อมมักขาดความรู้ในด้านการจัดการ หรือการบริหารที่มีระบบ ใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ โดยเรียนดูเรียนผิดเป็นหลัก อาศัยบุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้องมาช่วยงาน การบริหารภายในลักษณะนี้แม้จะมีข้อดีในเรื่องการดูแลที่ทั่วถึง (หากธุรกิจไม่ใหญ่นัก) แต่เมื่อกิจการเริ่มขยายตัว หากไม่ปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีระบบก็จะเกิดปัญหาขึ้นได้

3.5 ปัญหาการเข้าถึงบริการส่งเสริมของรัฐ อุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นจำนวนมากเป็นการจัดตั้งกิจการที่มีรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น ผลิตตามบ้าน ผลิตในลักษณะโรงงานห้องแถว ไม่มีการจดทะเบียนโรงงาน ทะเบียนพาณิชย์หรือทะเบียนการค้า ดังนั้นกิจการหรือโรงงานเหล่านี้จึงค่อนข้างยากในการเข้ามาใช้บริการของรัฐ หรือแม้แต่กิจการหรือโรงงานที่มีการจดทะเบียนถูกต้องก็มักไม่ค่อยอยากจะทำมาอยู่เกี่ยวกับการเสียภาษี การรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมหรือรักษาความปลอดภัยที่กำหนดตามกฎหมาย นอกจากนี้ในเรื่องการส่งเสริมการลงทุนก็เช่นเดียวกัน แม้ว่ารัฐจะได้ลดเงื่อนไขขนาดเงินลงทุนและการจ้างงาน เพื่อจูงใจให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมเสนอโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุนให้มากขึ้น

แนวนโยบายและมาตรการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นภาระกิจหลักของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งมีแนวนโยบายหลัก ๆ 3 ข้อ โดยในแต่ละข้อมีมาตรการสนับสนุนดังต่อไปนี้

1. การยกระดับขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการประกอบการของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

1.1 เร่งรัดพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีด้านการจัดการแก่บุคลากรภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะผู้ประกอบการซึ่งเป็นหัวใจหลักของอุตสาหกรรมขนาดย่อม

1.2 ขยายการให้บริการสินเชื่อและร่วมมือประสานงานด้านนี้กับบริษัททุน
อุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) ให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

1.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมขนาดย่อมชั้นกลาง ซึ่งผลิตสินค้า
ได้แก่อุตสาหกรรมชั้นปลาย โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เพื่อก่อให้เกิดการ
เชื่อมโยงและเกิดการรับช่วงการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดต่าง ๆ

1.4 สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ที่ช่วยสร้างสัมพันธ์มิตรทางการผลิตการค้า
การลงทุนทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบการ หรือ
ระหว่างผู้ประกอบการกับหน่วยงานส่งเสริมพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

1.5 สนับสนุนกิจกรรม การให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนข้อมูลข่าวสารด้านการ
ผลิตเทคโนโลยี การตลาด การเงิน และการจัดการเพื่อช่วยแก้ปัญหาหรือช่วยปรับปรุงกิจการ โดย
เฉพาะในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจ

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สมชาย ภาคภาสน์วิวัฒน์ และสมคิด จาคุศรีพิทักษ์ (2539) ได้กล่าวว่าเกือบทุก
ครั้งที่การขาดดุลการค้าและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดกลายเป็นบัญชีที่ร้ายแรง ทั้งธนาคารแห่ง
ประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมักจะเรียกร้องให้
รัฐบาลลดการใช้จ่ายและพยายามรัดเข็มขัดข้างฝ่ายรัฐบาลก็ทราบว่า การที่ดุลการค้าขาดดุลจำนวน
มากนั้น เป็นเพราะคนไทยนิยมสินค้าต่างประเทศมากกว่าสินค้าไทย อันเป็นเหตุให้การนำเข้ามาก
เกินไป ด้วยความเชื่อเช่นนี้เอง การรณรงค์ให้คนไทยนิยมสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยหรือ Made
in Thailand จึงกลายเป็นวิธีการแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าในยุครัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลา
นนท์ โดยที่มิได้ตระหนักแม้แต่น้อยว่า สินค้าที่ผลิตภายในประเทศจำนวนมากต้องอาศัยวัตถุดิบ
สินค้าชั้นกลาง สินค้าทุนและเครื่องจักรจากต่างประเทศเสียหลาย Made in Thailand จึงไม่
สามารถแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าได้อย่างถอนรากถอนโคน

แท้ที่จริงแล้ว ปัญหาการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศดังที่สังคมเศรษฐกิจไทย
เผชิญอยู่ทุกวันนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างและรูปลักษณะของระบบเศรษฐกิจที่มีการพึ่งพิง
การนำเข้า Import dependency อย่างเด่นชัด โครงสร้างและรูปลักษณะดังกล่าวก่อตัวขึ้นจากยุทธ
ศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เลือกใช้นับตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา

การปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมจากการผลิต เพื่อการทดแทนการนำเข้า
เข้ามาเป็นการผลิตเพื่อส่งออก ไม่เพียงแต่จะไม่สามารถลดการพึ่งพิงการนำเข้าเท่านั้น หากยังทำ
ให้ลักษณะการพึ่งพิงการนำเข้าเข้มข้นยิ่งขึ้นอีกด้วย ยังมีการส่งออกมากเพียงใด

ก็จะยังมีการนำเข้ามากเพียงนั้นด้วยเหตุนี้เองยิ่งภาคอุตสาหกรรมและภาคการส่งออกเติบโตใหญ่ มากเพียงใด การขาดดุลการค้าจะยังมีมากเพียงนั้น ดังจะเห็นได้ว่าปัญหาการขาดดุลการค้าจะมีมาก เป็นพิเศษในช่วงที่เศรษฐกิจรุ่งเรือง แต่จะมีน้อยในช่วงที่เศรษฐกิจซบเซา

ปัญหาการขาดดุลการค้าจะไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ หากไม่มีการดำเนินการ ให้ลักษณะการพึ่งพิงการนำเข้าของระบบเศรษฐกิจไทยลดน้อยถอยลง

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไปของประเทศไทยในอดีตเมื่อสมัยดั้งเดิมฐาน อยู่ในสภาพสมดุล เมื่อเวลาซึ่งผ่านไปนานเท่าใดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพนี้ก็ยิ่งมากขึ้น จน กระทั่งในปัจจุบันประเทศไทยก็ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษได้แก่ น้ำเสีย ดินเสีย ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมย่อมจะต้องมีผลกระทบต่อ สิ่งมีชีวิต รวมทั้งมนุษย์ทั้งในด้านความเป็นอยู่และสังคม

1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีสาเหตุใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

1) การเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการ ดำรงชีพขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น ตลอดจนขาดการวางแผนไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงความ ต้องการในอนาคต จนเกิดการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมขึ้นโดยทั่วไป

2) เมื่อมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและขาดการวางแผนผังเมืองไว้ล่วงหน้า ทำให้การใช้ ที่ดินไม่มีระเบียบแบบแผน มีปัญหาการจราจร ขาดแคลนสาธารณูปโภคและการบริการทั่วไป มี การขยายตัวทางอุตสาหกรรมเกิดขึ้นด้วย เนื่องจากอุตสาหกรรมจะได้ประโยชน์จากการอยู่ใกล้ชิด กับเมืองที่มีขนาดใหญ่ อาทิเช่น การตลาด การควบคุมการขยายตัวทางอุตสาหกรรมมีไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

3) การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต เช่น การใช้ปุ๋ย ใช้น้ำยาแมลง ฯลฯ ได้ ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน อากาศเป็นพิษ และปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ นอกจากจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ในประเทศไทยแล้ว ย่อมจะมีผลกระทบถึงแหล่งที่อยู่ กลุ่มสิ่งมีชีวิต และประชากรสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในเขตแดนไทยด้วยโดยไม่ต้องสงสัย

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

หลังจากที่ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ก็คือการที่เรากำลังเผชิญปัญหา การจัดการทางเศรษฐกิจหลายด้านพร้อม ๆ กัน ทั้งการเป็นหนี้ต่างชาตินาน ค่าเงินบาทลดลงอย่าง รัฐบาลเพิ่มภาษี ตัดงบประมาณ บริษัทเงินทุนล้ม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ธุรกิจปิดกิจการ

การ คนตกงาน ถูกปรับลดเงินเดือน กำลังซื้อลดลง ขณะที่สินค้ามีราคาเพิ่มสูงขึ้นมาก ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งระบบตกต่ำควบคู่ไปกับภาวะเงินเฟ้อหรือราคาที่ข้าวของแพงขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชาชนทั่วประเทศยากจนลง คนจนได้รับความเดือดร้อนอย่างกว้างขวาง ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจคราวนี้ไม่ใช่ภาวะเศรษฐกิจไม่ดีชั่วคราว แต่เป็นปัญหาด้านโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ และนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผิดพลาดของรัฐบาลไทย รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของวิกฤตเศรษฐกิจทุนนิยมโลกด้วย จึงเป็นปัญหาที่รุนแรงและยืดเยื้อ ต้องมีการระดมความคิดและแก้ไขกันใหม่เชิงปฏิรูปหรือปฏิวัติโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจอย่างจริงจังจริงมากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ที่สะสมในระบบราชการปกติ (วิทยากร เชียงกูล , 2542, หน้า 15)

การแก้ปัญหาและฟื้นฟูแนวคิดในการพัฒนาแบบพอเพียงพึ่งตนเองได้เป็นส่วนใหญ่ หมายถึงพึ่งตนเองในระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศได้ ไม่ได้แปลว่าเกษตรกรครอบครัวยุคหนึ่งต้องทำทุกอย่างโดยไม่ซื้อขายอะไรเลย ถ้าคิดถึงพอเพียงในระดับประเทศจะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้สูง แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องระดมคนทั้งประเทศให้เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวิถีชีวิต คือต้องช่วยกันอดออม ประหยัด รู้จักนำของเก่ามาใช้ใหม่ มีวินัยปรับปรุงตนเอง เรียนรู้และทำงานเอาจริงเอาจังก้นมากขึ้น รวมทั้งต้องสร้างจิตสำนึกเพื่อชุมชน เพื่อส่วนรวมมากขึ้น

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท

สังคมทุกสังคมหากมองในแง่เป็นระบบหนึ่งแล้วจะพบว่า ไม่เคยหยุดนิ่งเลย แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บางสังคมมีทิศทางและอัตราของการเปลี่ยนแปลงตลอดจนผลกระทบที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงนั้นแตกต่างกัน ไปบ้าง แต่สังคมมนุษย์โดยทั่วไปแล้วไม่อาจหลีกเลี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงได้

เทคโนโลยีทำให้เกิดระบบที่เรียกว่า อารยะธรรมตะวันตก และนำมาซึ่งแนวความคิดในเรื่องความก้าวหน้า ทางวัตถุซึ่งส่งผลต่อไปยังการแข่งขันและการเป็นศัตรูคู่แข่งกันของคนในสังคมเทคโนโลยีจึงเป็นวิธีการหรือหนทางนำไปสู่จุดจบที่อาจดีหรือเลวลงก็ได้ เทคโนโลยีสังคม ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและประชากรดังนี้ คือ

ผลกระทบต่อความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว

1. อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นในสังคมที่มีเทคโนโลยีสูง
2. หญิงมีอิสระในการทำงานมากขึ้น รวมทั้งมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น
3. ครอบครัวสูญเสียหน้าที่การเลี้ยงดูเด็กแก่สถาบันอื่น
4. สมาชิกวัยมีการคุมกำเนิดมากขึ้น บ้านจะกลายเป็นแหล่งพักพิงที่มีความสำคัญ

น้อยลงไปทุกทีสำหรับครอบครัว

5. การเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยการทำงานภายในบ้าน เพราะมีเทคโนโลยีให้ช่วยมีผลต่อการฝึกอบรมเด็กต่อทัศนคติของเด็ก และต่อค่านิยมของเด็ก เด็กจะมีเวลาว่างจากงานบ้านเพิ่มขึ้น และจะไปเพิ่มเวลาให้กับกิจกรรมของโรงเรียน ของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ หรือแสวงหาความสนุกสนานส่วนตัวเองยิ่งขึ้น

ผลกระทบต่อประชากร ถิ่นที่อยู่อาศัย และความเป็นเมือง

1. เกิดเขตเมืองชุมชนแออัด การขยายตัวของประชากรในด้านพื้นที่อยู่อาศัยโดยปราศจากการควบคุมได้ และความอดอยาก
2. เพศสัมพันธ์กลายเป็นเรื่องอิสระเสรี และพ้นจากการห้ามได้ด้วยวิธีการหวงตัวหรือการหักท้วงอย่างไม่เป็นทางการเหมือนที่เคยเป็นมาก่อน
3. ความเป็นเมืองทำให้เกิดการ โกงกิน และอาชญากรรมจากชนชั้นกลางซึ่งก่อความสูญเสียให้แก่ สังคมเป็นอย่างมาก และมากยิ่งขึ้นกว่าความสูญเสีย ที่ก่อขึ้นในอาชญากรรมมากจากชนชั้นต่ำ
4. ความเป็นเมืองทำให้เกิดรูปแบบต่าง ๆ ของอาชญากรรมทั้งที่เป็นอาชญากรรมวัยเด็ก และวัยผู้ใหญ่

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทยเป็นเรื่องละเอียดซับซ้อนที่ต้องอาศัยการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมประกอบด้วย เช่น ค่านิยมในการทำบุญถวายพระสงฆ์ด้วยทุนทรัพย์จำนวนมากเริ่มลดลงทั้งในด้านการถวายที่ดินให้สร้างศาสนา การถวายเงินกองทุน ทั้งนี้ เพราะในปัจจุบันประชาชนเริ่มเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องช่วยเหลือสังคม ก่อสร้างโรงเรียน ศาลาประชาคม โรงพยาบาล แทนการสร้างกุฏิ วิหาร ซึ่งมีพระสงฆ์ลดน้อยลง พระสงฆ์มีค่านิยมในการศึกษาความรู้ทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไปเพื่อการรู้เท่าทันโลก เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่น้อยลงเพราะผู้ใหญ่ไม่อาจสอนความสลับซับซ้อนแห่งปัญหาในยุคโลกาภิวัตน์ให้เด็กเข้าใจได้ ทำให้ผู้ใหญ่ไม่สามารถแสดงบทบาทผู้ให้การอบรมสั่งสอนได้เช่นสมัยอดีต

1. ความหมายของค่านิยม

คำว่า “ค่านิยม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “VALUE” คำนี้แต่เดิมใช้ว่า “คุณค่า” ซึ่งหมายถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมในทางที่ดี ไม่ดี ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมที่คิดมักได้รับยกย่องว่ามีค่านิยม ค่านิยมจึงเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินค่าพฤติกรรมของคนในสังคม ซึ่งอาจเป็นบุคคล หรือสังคมก็ได้ เป็นการตีค่า ตัดสินคุณค่าของบุคคล (VALUE JUDGMENT) หากเป็นค่านิยมทางสังคมเรียกว่า Social Value สิ่งใดที่สังคมสร้างขึ้นเป็นแนวทาง

และได้รับการประเมินค่าว่าเป็นสิ่งที่ดีงามนั้น ก็เป็นที่ปรารถนาของคนในสังคม ที่อยากเดินทางให้ไปถึงจุดนั้น อยากให้มีอยากให้เกิดกับตนและครอบครัว คำที่ปรากฏในสังคมไทย ที่เป็นค่านิยมที่พบอยู่จึงมีอยู่หลากหลาย เช่น มีความรู้ มีฐานะร่ำรวย เป็นคนซื่อสัตย์ ฯลฯ

ในทางวิชาการมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ค่านิยม” ต่าง ๆ กันเช่น

- ค่านิยมคือสิ่งที่คนสนใจ ปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายเป็นสิ่งที่คนบุชชยยกย่อง และมีความสุขที่อยากจะได้เห็น ได้เป็นเจ้าของ
- ค่านิยมคือสิ่งที่กลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ควรแก่การกระทำ น่ายกย่อง

ค่านิยมอาจมาจากการสนิชมหรือจากความนิยมของบุคคลในสังคมจากความนิยมของคนใด คนหนึ่งในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หลังจากนั้นจึงค่อย ๆ แพร่กระจายกลายเป็นรสนิยมของสังคมนั้นไปก็ได้ ตัวอย่างเช่น ชายคนหนึ่งพึงพอใจกับการใช้รองเท้าซึ่งนำเข้ามาจากประเทศอิตาลี เขามีความเห็นว่ารองเท้าอิตาลีมีรูปทรงดีแข็งแรงและนำสมัย เขาจึงซื้อมาใช้ พร้อมกับโฆษณาชวนเชื่อ โอ้อวดรองเท้าของตนกับเพื่อน ๆ ต่อมาเพื่อน ๆ เกิดความสนใจในรองเท้าซึ่งทำมาจากนอกหรือจากประเทศอิตาลีนั้นและซื้อใช้ค่อกันไป รสนิยมของบุคคลก็กลายเป็นรสนิยมของกลุ่ม ถ้าคนส่วนใหญ่ในสังคม เห็นคุณค่าและใช้ตามกันไปด้วยก็กลายเป็นค่านิยมไป

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติศาสตร์บ้านหนองหอย

ตำบลโนนคำเป็นหมู่บ้านที่ตั้งมานานกว่า 100 ปี เมื่อก่อนตั้งอยู่ในที่ลุ่มที่เราเรียกว่า “บ้านเก่า” ต่อมาได้เกิดน้ำท่วมอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะฤดูฝนของทุกปี ผู้นำชุมชนจึงได้ปรึกษากันเพื่อแก้ปัญหา จึงเห็นว่ามิที่โนนที่น้ำไม่อาจท่วมถึงได้อยู่บริเวณโนนที่เรียกว่า “โนนคันมะค่า” เนื่องจากมีคันมะค่าขึ้นอยู่มากมาย บรรยาอากาศร่มรื่นน่าจะอยู่ได้โดยน้ำไม่อาจท่วมถึงได้ จึงได้ย้ายมาอยู่บริเวณ โนนคันมะค่า เมื่อได้มาอยู่ก็ได้ตัดคันมะค่า ออกมาทนายเพื่อปลูกที่อยู่อาศัย เมื่อย้ายมาอยู่ที่โนนคันมะค่าแล้วอยู่ดีกินดีกันหรือไม่ เมื่อพูดคุยและสอบถามกันอยู่รำไป คำว่า “โนนคันมะค่า” จึงค่อย ๆ เขียนและเปลี่ยนมาเป็น “โนนคำ” ต่อมาจึงเรียกติดปากกันว่า “บ้านโนนคำ”

บ้านโนนคำ เดิมอยู่ในเขตการปกครองของตำบลโป่งแดง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เมื่อความเป็นอยู่ดีขึ้นประชากรก็มากขึ้น พื้นที่ทำกินที่มีอยู่ก็เริ่มมีปัญหาเพราะราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงได้ขยับขยายหาพื้นที่ทำกินกันเพิ่มขึ้น และได้ไปตั้งถิ่นอาศัยกันใหม่

เมื่ออำเภอสูงเนินได้แบ่งเขตการปกครองขึ้นใหม่โดยตั้งอำเภอใหม่ชื่อว่า “อำเภอขามทะเลสอ” ขึ้นซึ่งต้องแยกหมู่บ้านและตำบลเข้าไปร่วมกันใหม่เป็นอำเภอขามทะเลสอ ซึ่งตำบลที่ถูกแยกคือ ตำบลโป่งแดง ตำบลขามทะเลสอ ตำบลหนองสรวง ตำบลบึงอ้อ ตำบลพันคง เมื่อตำบลโป่งแดงได้แยกไปขึ้นกับอำเภอขามทะเลสอ บ้านโนนค่าก็ต้องไปขึ้นกับอำเภอขามทะเลสอ แต่การแยกไปขึ้นกับอำเภอใหม่นั้น ได้มีการสอบถามพี่น้องประชาชนของตำบลโป่งแดงว่า บ้านใดที่ไม่ต้องการไปขึ้นกับอำเภอขามทะเลสอ ปรากฏว่าราษฎรในหมู่บ้านโนนค่าและโค้งยางขอขึ้นอยู่กับอำเภอสูงเนิน เมื่อตำบลโป่งแดงขึ้นกับอำเภอขามทะเลสอ จะมีหลายหมู่บ้านที่อยู่กับอำเภอสูงเนิน ดังนั้นจึงได้มีการตั้งตำบลใหม่ขึ้นเป็นตำบลโนนค่ากับตำบลโค้งยาง

ตำบลโนนค่าขณะนั้นประกอบไปด้วยบ้านกุศปลาเชิง บ้านโคกมะกัก บ้านโนนค่า บ้านกุศหัวช้าง บ้านหนองสะแก บ้านโลกกระทู้ และบ้านโลกหินเหล็กไฟ ต่อมาบ้านกุศหัวช้างได้แยกหมู่บ้านเป็นบ้านหนองหอย รวมเป็น 8 หมู่บ้านในปัจจุบัน

เหตุที่เรียกว่าบ้านหนองหอยเพราะมีหอยมากในแหล่งน้ำในหมู่บ้าน จึงมีการเรียกว่าบ้านหนองหอย

การตั้งถิ่นฐาน

ในปี พ.ศ. 2534 หรือประมาณ 11 ปีมาแล้วได้แยกมาจากบ้านกุศหัวช้างเพื่อความสะดวกในการปกครอง คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน คือ

นายคำ	ถิ่นสูงเนิน
นายโชติ	กกสูงเนิน
นายเกียรติ	แพบสูงเนิน
นายสน	แพบสูงเนิน
นายวัน	สับคานนท์

ต่อมาได้ออกลูกออกหลานขยายครอบครัวจนเป็นชุมชนใหญ่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาจนทุกวันนี้ เช่น ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์

การขยายตัวของประชากร

เนื่องจากเป็นจุดศูนย์กลางของหมู่บ้านกุศหัวช้างมาก่อนจึงมีประชากร อยู่หนาแน่น และได้มีการขยายขยายกันออกไป ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า หย่อม หรือกลุ่ม ๆ

ปัจจุบันบ้านหนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบลโนนค่า มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 81 ครอบครัวย มีบ้าน 86 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 366 คน ชาย 190 คน หญิง 176 คน (ดังตารางในหน้า 32)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	190	52
หญิง	176	48
2. อายุ		
1 วัน – 3 ปีเต็ม	14	3.9
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	23	6.3
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	83	22.6
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	26	7.1
14 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	32	8.7
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	101	27.6
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	44	12.1
60 ปีขึ้นไป	43	11.8

ระบบนิเวศน์ของชุมชน

ทำเลที่ตั้ง

บ้านหนองหอยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวอำเภอสูงเนิน ประมาณ 20 กิโลเมตร และอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ 36 กิโลเมตร ...

อาณาเขตติดต่อ

บ้านหนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบลโนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จด บ้านโคกกระพี้ ม.5 ต.โนนคำ

ทิศใต้ จด บ้านกุดหัวช้าง ม.5 ต.โนนคำ

ทิศตะวันออก จด ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ

ทิศตะวันตก จด บ้านหนองสะแก ม.7 ต.โนนคำ

สภาพที่ดิน

ถนนหนทางในการเดินทางติดต่อกับหมู่บ้านอื่นยังเป็นถนนลูกรัง หน้าฝนชาวบ้านลำบากมากในการเดินทางและมีความต้องการถนนเป็นอย่างมาก

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ปัจจุบันถูกตัดทำลาย ยังมีป่ารกหรือหน่อไม้อยู่บ้างบางพื้นที่ กระจุกกระจาย เหลือเพียงต้นไม้ใหญ่ตามหัวไร่ปลายนาบ้าง ส่วนพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านหนองหอยได้นำมาใช้ประโยชน์บ้าง แต่ส่วนใหญ่ปล่อยทิ้งเพราะส่วนใหญ่เป็นดินลูกรังทำอะไรไม่ได้ ที่ดินทำกินของชาวบ้านยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ เป็นเพียงที่จับจองทำกินเท่านั้น

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญในหมู่บ้านแห่งนี้ขาดไม่มีน้ำ มีเฉพาะหน้าฝนไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลกับน้ำประปา แหล่งน้ำสาธารณะมีอยู่ในวัด กุดหัวช้างใช้แต่เพียงในวัดเท่านั้น หรือในงานพิธีกรรมต่าง ๆ ไม่พอสำหรับให้ชาวบ้านใช้

ระบบสาธารณูปโภค

ไฟฟ้า บ้านหนองหอยมีไฟฟ้าใช้เมื่อปี 3530 ปัจจุบันได้กระจายใช้ครบทุกหลังคาเรือน

ถนน ถนนในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านที่ติดต่อกันยังเป็นถนนลูกรังอยู่หน้าฝน ชาวบ้านลำบากมากต้องการความช่วยเหลือในเรื่องถนนเป็นสำคัญอันดับหนึ่ง ของหมู่บ้านหนองหอย ขอเพียงถนนติดต่อรหว่างหมู่บ้านหนองหอยกับหมู่บ้านโนนคำสายเดียว ผู้ที่ใช้มากคือ นักเรียน พนักงาน โรงงานในอำเภอสูงเนิน เช่น NK ,ซีเกท, แหลมทอง

โทรศัพท์ ไม่มีโทรศัพท์ประจำบ้าน มีอยู่บ้านผู้ใหญ่บ้านเพียงเครื่องเดียวเสียบ่อยมาก มีโทรศัพท์สาธารณะหยอดเหรียญ 1 เครื่อง

ประปา ประปាក่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2543 ทำให้ชาวบ้านมีน้ำใช้ตลอดปี เมื่อก่อนใช้วิธีซื้อน้ำมาใช้เป็นรด

ระบบสังคมวัฒนธรรม

เครือญาติ

ในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในระบบเครือญาติ โดยการแยกกันเป็นเป็นกลุ่มเป็นก้อน กระจายกันอยู่ตามพื้นที่ในหมู่บ้าน จะสร้างบ้านตู่โง่ได้ ๆ กับในหมู่ญาติ มีความรักความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันส่วนใหญ่เป็นพี่น้องกันทั้งหมู่บ้าน

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

บ้านหนองหอยมีความเคารพและเชื่อฟังให้เกียรติคนที่เป็นผู้นำของหมู่บ้าน เป็นผู้เสียสละ ยุติธรรม จึงเป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านหนองหอย คือ นายสมบัติ พันธุ์จริยานุกูล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คือ นายสมศักดิ์ พันธุ์จริยานุกูล และนายมานพ อ่อนสูงเนิน

คณะกรรมการหมู่บ้าน 9 คน คือ

1. นายสมบัติ พันธุ์จริยานุกูล การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
2. นายธง จอสูงเนิน การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
3. นางวิไลวรรณ พันธุ์จริยานุกูล การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
4. นายสมเดช สุวรรณ การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
5. นายณรงค์ โฝดสูงเนิน การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
6. นายแคล้ว อนุตยะกิจ การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
7. นายมานพ ไผ่สูงเนิน การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
8. นายรุ่งเรือง ปลื้มสูงเนิน การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร
9. นายคมกริช สอดแสงสีกุล การศึกษา ป. 4 อาชีพเกษตรกร

สมาชิก อบต. ในหมู่บ้าน 2 คน คือ

1. นายประจักษ์ ใบสูงเนิน การศึกษา ป.6 อาชีพเกษตรกร
2. นางสาวริศ โขสูงเนิน การศึกษา ม.3 อาชีพเกษตรกร

เศรษฐกิจ

ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คือทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ บางครอบครัวทำงาน โรงงานอุตสาหกรรม มีร้านขายของชำ 3 ร้าน ประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจนอยู่ แต่ส่วนน้อยที่มีที่ดินเป็นของตนเองที่จะมีพอกอยู่พอกิน

การประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้านหนองหอย

มีอาชีพทำนา	30	ครอบครัว
ค้าขาย	3	ครอบครัว
รับราชการ	2	ครอบครัว
รับจ้าง	51	ครอบครัว
ทำสวน	2	ครอบครัว
เลี้ยงสัตว์ (วัว)	10	ครอบครัว

หมายเหตุ บางครอบครัวประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ด้วย

ที่มา : การสำรวจเดือนมกราคม 2545

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

จำนวน	1-20 ไร่	มีจำนวน	12	ครอบครัว
	21-50 ไร่	มีจำนวน	30	ครอบครัว
	50 ไร่ขึ้นไป	มีจำนวน	20	ครอบครัว
	ครอบครัวไม่มีที่ดินทำกินมีจำนวน		24	ครอบครัว

วัดและประเพณี

เนื่องจากแยกออกมาจากบ้านกุดหัวช้างหมู่ 4 วัดจึงมีชื่อว่าวัดกุดหัวช้าง ก่อตั้งมาเมื่อ พ.ศ.2482 เมื่อ 63 ปีมาแล้ว โดยใช้ร่วมกัน 3 บ้าน คือ บ้านกุดหัวช้างหมู่ 4 บ้านหนองสะแก หมู่ 7 บ้านหนองหอย หมู่ 8 ประเพณีต่าง ๆ จะทำร่วมกันสามหมู่บ้าน เดือนมกราคม ทำบุญขึ้นบ้านใหญ่ เดือนกุมภาพันธ์ ทำบุญประเพณีเทศน์มหาชาติ เดือนเมษายน ทำบุญประเพณีสงกรานต์ รดน้ำพระ รดน้ำดำหัว เดือนกรกฎาคม ทำบุญประเพณีทำบุญเข้าพรรษา เดือนสิงหาคม ทำบุญประเพณี วันแม่แห่งชาติ เดือนตุลาคม ตักบาตรเทโว เดือนพฤศจิกายน ทอดกฐิน

โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนในหมู่บ้านหนองหอยมี 1 แห่งชื่อ โรงเรียนบ้านกุดหัวช้าง ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2482 หรือเมื่อ 63 ปีก่อน ตั้งแต่หนองหอยยังไม่แยกจากกุดหัวช้าง สอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูที่สอนจบวิชาเอกดังนี้

ภาษาไทย	จำนวน	1	คน
ประถมศึกษา	จำนวน	2	คน
พลศึกษา	จำนวน	1	คน
คหกรรมศาสตร์	จำนวน	2	คน
ปฐมวัย	จำนวน	1	คน
บริหาร	จำนวน	1	คน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถม ดังนี้

ชั้นอนุบาล 1	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 26 คน
ชั้นอนุบาล 2	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 12 คน
ชั้น ป.1	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 21 คน
ชั้น ป.2	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 15 คน
ชั้น ป.3	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 11 คน
ชั้น ป.4	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 24 คน

ชั้น ป.5	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 12 คน
ชั้น ป.6	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 22 คน

นักเรียนที่ต้องการเรียนต่อต้องไปเรียนที่ อำเภอขามทะเลสอระยะทาง 15 กิโลเมตร และโรงเรียนโนนคำวิทยาระยะทาง 10 กิโลเมตร ส่วนใหญ่จบ ม.3 และไปทำงานต่างจังหวัด ส่วนน้อยที่อยู่ที่บ้าน การศึกษาสูงสุดในหมู่บ้านคือ ม.6 ปัจจุบันมีการศึกษานอกโรงเรียนมาสอนที่อนามัยหนองหอยสัปดาห์ละ 1 วัน เพื่อให้ชาวบ้านมีความรู้มากขึ้น

สุขภาพอนามัย

เมื่อปี พ.ศ. 2543 ได้มีการเปิดอนามัยแห่งที่ 2 ของตำบลโนนคำ ทำให้ชาวบ้านมีความสะดวกสบายในการไปหาหมอที่อนามัยเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยหรือได้รับการรักษาเบื้องต้นที่ถูกต้อง ชาวบ้านทุกคนนั้นได้รับบัตรทองในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และก่อตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านโดย อสม. บ้านหนองหอยเป็นหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้าปี พ.ศ. 2543

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวในหมู่บ้านพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีความตั้งใจที่มีกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทขึ้นมา ประชาชนในหมู่บ้านที่เป็นสมาชิกของกองทุน จะได้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อไปพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว เงินจำนวนหนึ่งล้านบาทก็ไม่มากนัก เพราะสมาชิกต้องเฉลี่ยเงินกันและการที่รัฐบาลกำหนดเวลา 1 ปี จะต้องคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ชาวบ้านคิดว่าเร็วเกินไป เพราะประชาชนที่กู้ไปส่วนมากจะเอาไปซื้อวัวเลี้ยง ใน 1 ปี วัวยังไม่โตมาก ก็ต้องขายใช้หนี้ก็อีกควรจะ 3 ปีหรือมากกว่านี้

2) เงิน 1 ล้านบาท ของชาวบ้านหนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบลโนนคำ อำเภอสูงเนิน จ.นครราชสีมา ได้รับอนุมัติเป็นกองทุนหมู่บ้านหนองหอยเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ.2544 ได้รับโอนเงินเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2544

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หนองหอย หมู่ที่ 8 ต.โนนคำ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา มีทั้งหมด 10 คน ชาย 5 คน หญิง 5 คน คณะกรรมการกองทุนชุดนี้ ได้มาจากการคัด

เลือกแบบวิธีเปิดเผย การทำงานมีศักยภาพดีมีความยุติธรรมในการทำงานในเรื่องต่าง ๆ ดีมาก เช่น การอนุมัติเงินกู้จะใช้ระบบคุณธรรมมากกว่าระบบอุปถัมภ์ การบริหารจัดการมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการร่วมมือสามัคคีกันดี

รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ประกอบด้วย

1. นายเป่า	โศสูงเนิน	ประธานกองทุนหมู่บ้านหนองหอย
2. นายประจักษ์	โศสูงเนิน	รองประธานกองทุนหมู่บ้านหนองหอย
3. นายณรงค์	โศสูงเนิน	เลขานุการ
4. นางภัทรภรณ์	สุวรรณ	เหรัญญิก
5. นางสาวริศ	โศสูงเนิน	กรรมการ
6. นายธง	โศสูงเนิน	กรรมการ
7. นางสาวชูศรี	พนัสนิคม	กรรมการ
8. นางสาวชนาภรณ์	โศสูงเนิน	กรรมการ
9. นายสุนทร	โนนสูง	กรรมการ
10. นางสาวภาณี	พนัสนิคม	กรรมการ

4) การรับสมาชิก

สมาชิกต้องมีคุณสมบัติถูกต้อง ตามระเบียบข้อบังคับที่กองทุนกำหนด เช่น เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในหมู่บ้านหนองหอยไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน เป็นผู้มิมีสัญชาติต่าง มีความรู้ ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีความอดทน เสียสละ และเห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

2.2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า ต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการ ได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็น ได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและต้องเป็นการกู้ยืมเพื่อ

1. การพัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้างและ/หรือ เพิ่มรายได้
4. บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอยมีการทำบัญชีได้ถูกต้องเป็นปัจจุบันเข้าใจง่ายเป็นระบบถูกต้อง ส่งรายงานทางการเงินทุกเดือน ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดทุกอย่าง

3) กระบวนการจัดทำระเบียบ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะเป็นผู้ร่างระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน แล้วนำเสนอในที่ประชุมใหญ่สมาชิกของกองทุน เมื่อสมาชิกในที่ประชุม เสียงข้างมากเห็นด้วยกับระเบียบข้อบังคับ ก็ให้ลงชื่อรับรองระเบียบข้อบังคับ และประกาศใช้

2.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า จากการที่ได้รับเงินจัดสรรกองทุนหมู่บ้าน 1 เข้ามาในหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และชาวบ้านที่กู้เงินไปลงทุนตามโครงการกองทุนหมู่บ้านที่เสนอขอกู้ได้ แต่ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการก็ไม่สามารถควบคุมการนำเงินของผู้ที่ขอกู้ไปใช้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้ได้

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่าเมื่อชาวบ้านมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแล้วชาวบ้านจะนำเงินที่ได้ไปพัฒนาอาชีพของตนเอง เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการประกอบอาชีพของตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนั้นแล้วกองทุนหมู่บ้านก็มีเงินทุนสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกเดือน ซึ่งได้จากดอกเบี้ยแต่ในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นกับสมาชิกผู้กู้ที่ไม่สามารถกระทำตามโครงการของตนที่ขอกู้ได้

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า จากการที่ชาวบ้านได้กู้เงินไปลงทุนในการพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งได้มีการฝากเงินสะสมจะทุกเดือนนั้น ทำให้เกิดผลกระทบโดยอ้อม คือ หมู่บ้านมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง ทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับ อำเภอ ทำให้มีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า ส่วนใหญ่ผู้กู้จะมีประสบการณ์ในการดำเนินการอยู่แล้วทำให้ไม่มีปัญหามากในการประกอบอาชีพ เช่น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการหาวัตถุดิบตัวป้อนเข้ากระบวนการผลิต การจำหน่ายผลผลิต

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน พบว่า เงินกองทุน 1 ล้านบาทปัจจุบันเหลือ 83,000 บาท ปล่อยให้กู้ 18 ราย ยอดเงินให้กู้รวมเป็นเงิน 917,000 บาท โดยนำไปพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ปลูกพืช คือ ลำไย มันสำปะหลัง จำนวน 17 ราย 328,000 เลี้ยงสัตว์ คือ วัว,ควาย จำนวน 31 ราย รวมเงินกู้ 689,000 บาท

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

การจัดทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย พบว่า ชาวบ้านที่ขอกู้เงินไปนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีเพียงบางรายที่นำเงินที่ขอกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่บุคคลเหล่านี้รับรองว่าสามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนดได้ เพราะมีหลักทรัพย์ค้ำประกันอยู่และได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง จากการที่สมาชิกได้กู้เงินไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อนแล้ว ทำให้มีรายได้ทั้งที่เป็นตัวเงินและสิ่งของมากขึ้นกว่าเดิม เมื่อก่อนชาวบ้านจะกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ และต้องหาหลักทรัพย์ไปค้ำประกัน ถ้าชาวบ้านคนใดไม่มีหลักทรัพย์ก็ไม่สามารถกู้ได้ ต้องอาศัยการกู้ยืมระบบเสียดอกเบี้ยแพง เมื่อได้ผลผลิตแล้ว นำเงินไปใช้หนี้รายได้ที่ได้มาก็ไม่พอใช้จ่ายภายในครอบครัวแต่มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้ชาวบ้านได้กู้เงินไปพัฒนาอาชีพของตนเอง

2) ผลกระทบโดยตรง จากที่ผู้กู้เงินมีรายได้มากขึ้นกว่าเดิมส่งผลให้ผู้กู้สามารถขยายกิจการของตนเอง เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นขึ้นเป็นการกระจายรายได้วิถีหนึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนในการกระจายรายได้ขั้นพื้นฐานของประเทศ

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง มีความรักในบ้านเกิดของตนเองเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง และดำเนินกิจการของตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3. ผลการประมวลผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพทำไร่ ปัจจุบันนำเข้าที่ได้แก่ พันธุ์มันสำปะหลัง กระบวนการผลิตที่ดีได้แก่ การดูแลรักษาที่ดี ใส่ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพืช ก่อให้เกิดผลผลิตที่ดีมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจของตลาด ราคาสูงขึ้นทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

3.2 อาชีพทำสวนลำไย ปัจจุบันนำเข้าได้แก่ พันธุ์ลำไย สารเคมีเร่งการเจริญเติบโต กระบวนการผลิตที่ดีคือ มีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี มีการควบคุมผลผลิตให้ออกนอกฤดูกาล ทำให้ได้ราคาสูง ผลกำไรที่ได้ก็สูงด้วย ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด

3.3 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ปัจจุบันนำเข้าได้แก่ วัว ควาย พันธุ์ ดี อาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ กระบวนการผลิตที่ดี ได้แก่ การพัฒนาสายพันธุ์ ให้เป็นที่ต้องการของตลาด ขายได้ราคาดี เป็นอาชีพเสริม จากการทำเกษตร

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 ผลที่เกิดจากการมีระเบียบกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนรู้จักการมีระเบียบวินัยในการทำงานเคารพในสิทธิหน้าที่ของคนอื่น

4.2 ผลที่เกิดจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนมีความสามัคคีกัน รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีจิตสำนึกการรักบ้านเกิดของตนเอง ต้องการที่จะพัฒนาบ้านเกิดของตน

4.3 ประชาชนมีความอดออม และขยันในการประกอบอาชีพ

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติพบว่า

1) การเกิดกองทุน พบว่า กองทุน 1 ล้านบาท สามารถสร้างงาน เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนเป็นอย่างดี สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน

2) ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีคณะกรรมการที่ได้รับเลือกจากหมู่บ้านหนองหอย มีจำนวน 10 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คน คณะกรรมการช่วยกันร่างระเบียบกองทุนขึ้นมา โดยการนำเสนอในที่ประชุมใหญ่สมาชิกกองทุน เมื่อสมาชิกในที่ประชุมเสียงข้างมากเห็นด้วย กับระเบียบข้อบังคับก็ให้ลงชื่อรับรอง และประกาศใช้ สมาชิกและคณะกรรมการกองทุน ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ตรงกันและร่วมมือกัน เพื่อให้กองทุนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การเรียนรู้การพึ่งพาตนเอง พบว่า มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติคน ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ ตามชนบท มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบกิจการ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองทำให้สภาพครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประกอบอาชีพอีกทางหนึ่ง

4) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางเศรษฐกิจ พบว่า มีการกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับกองทุน โดยสร้างจิตสำนึก การรักบ้านเกิดของตนเอง และการเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้านของตนเอง จึงช่วยกันพัฒนาและรักษากองทุน ให้อยู่กับหมู่บ้านตลอดไป มีเงินทุนและดอกเบี้ย เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำเงินมาพัฒนาหมู่บ้าน

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน ประชาชนให้ความร่วมมือร่วมใจในการจัดตั้งกอง

ทุนให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนใช้ในการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน

2) บ้านหนองหอย มีประสบการณ์ในการบริหารกองทุนต่าง ๆ มาแล้วจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกองทุนหมู่บ้านได้

ปัจจัยด้านลบ

1) คณะกรรมการขาดความชำนาญในการร่างระเบียบข้อบังคับ การบริหารกองทุน การจัดเอกสารเกี่ยวกับสัญญาต่าง ๆ

2) ระยะเวลาในการส่งคืนเงินกู้เร็วเกินไป สมาชิกกองทุนและประชาชนในหมู่บ้าน ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการเขียนเสนอโครงการขอกู้

5.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้พบว่า สมาชิกจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกันทั้งด้านความรู้ วิชาการ ในการปฏิบัติงาน โดยมีการจัดเวทีประชาคม ระดับหมู่บ้าน ตำบล เพื่อให้สมาชิก พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพ

5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพบว่า

- 1) สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี
- 2) สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์
- 3) ชุมชนยกย่องคนทำความดี
- 4) สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 5) สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้
- 6) สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- 7) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน
- 8) ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน
- 9) ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือ

เสวนา

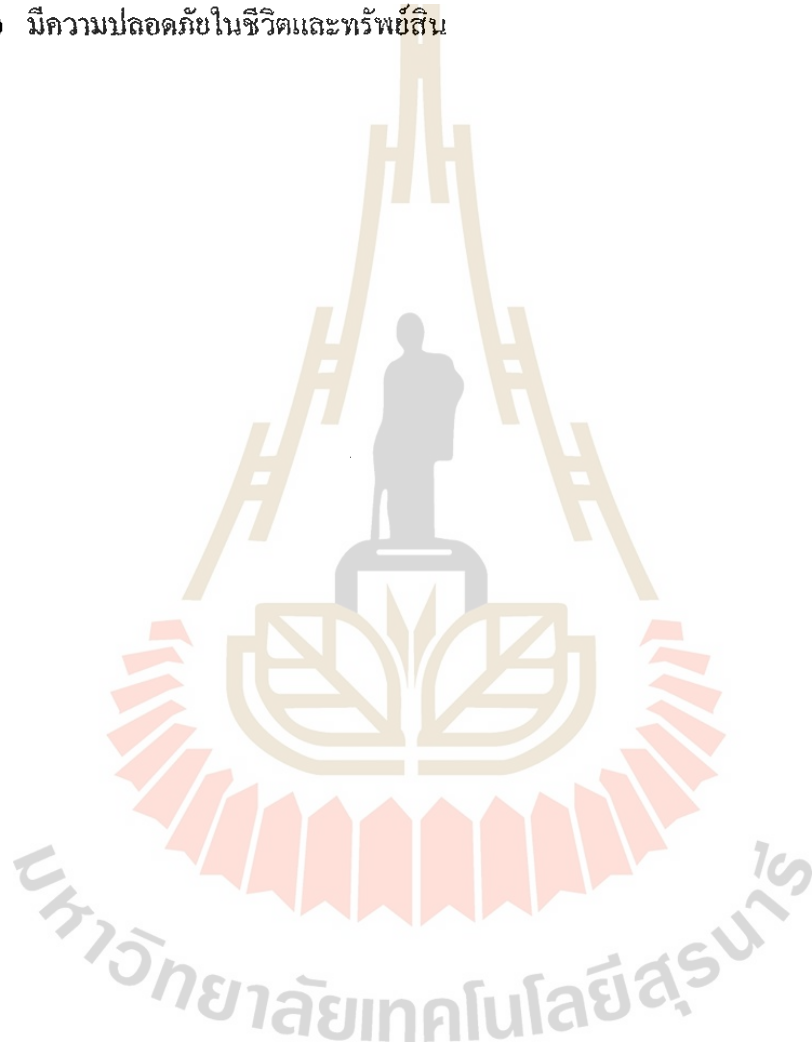
- 10) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
- 11) ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
- 12) ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน ได้โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน

ชน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น คือ

- 1) ครอบครัวมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า

- 2) ชุมชนมีความรักสามัคคีกัน
- 3) มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถเป็นนักพัฒนา ซื่อสัตย์ ยุติธรรม
- 4) สมาชิกในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง
- 5)เยาวชนในชุมชนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 6) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบล โนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อศึกษาสภาพกองทุนหมู่บ้านหนองหอย หมู่ที่ 8 ตำบล โนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัด นครราชสีมา
- 1.2 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านที่ เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและปัจจัย ด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา
- 1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย
- 1.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวัตถุประสงค์ หลักการ เป้าหมายของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติให้เข้าใจ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุนของกองทุนหมู่บ้านที่เป็นกรณีศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมได้โดยตรงจาก กลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยวิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์และการสำรวจ โดยใช้แบบเก็บข้อมูลตามแบบ บร.1 – บร.12 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่ง ข้อมูลที่ได้มาจากส่วนราชการ ได้แก่ จปฐ กชช2ค แผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) เอกสาร กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้ทั้ง 2 แหล่ง มาทำการประเมิน โดยใช้รูปแบบซิฟฟ์โมเดล (CIPP MODEL)

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

3. ผลการดำเนินการ

3.1 การบริหารกองทุนของคณะกรรมการหมู่บ้านหนองหอย ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน มีเพียงปัญหาเล็กน้อยซึ่งสามารถแก้ไขได้ส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการยังไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินการของกองทุนเท่าที่ควร แต่คณะกรรมการก็สามารถดำเนินงานกองทุนให้ดำเนินการได้ด้วยดี

3.2 จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมกองทุน ทางคณะกรรมการได้พิจารณาจัดสรรและอนุมัติวงเงินกู้ ให้ผู้ขอกู้ตามความเหมาะสมและตามความสามารถในการดำเนินการของโครงการที่ขอกู้ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกกองทุนและชาวบ้าน ในเรื่องความโปร่งใสและความยุติธรรมของคณะกรรมการ

3.3 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าทางคณะกรรมการกองทุน ได้มีการคัดเลือกผู้ที่มาเสนอโครงการขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน โดยได้พิจารณาจากความเหมาะสมของโครงการ ศักยภาพในการชำระหนี้ มีความประพฤติน่าเชื่อถือ โดยการพิจารณาดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์

3.4 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการกองทุนที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านบัญชี ได้มีการทำบัญชีได้ถูกต้องครบถ้วนตามแบบที่ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดมาทุกอย่าง การบัญชีสามารถดูเข้าใจง่าย

3.5 สมาชิกผู้กู้เงิน สามารถนำเงินที่ขอกู้ไปลงทุนตามโครงการที่ขอกู้ได้แต่ยังมีสมาชิกอีกบางส่วน ได้ใช้เงินที่ขอกู้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้

3.6 โครงการของผู้กู้แต่ละราย เป็นโครงการที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ยังไม่มีโครงการใหม่ ๆ เข้ามา ทั้งนี้ เพราะชาวบ้านไม่มีประสบการณ์จึงไม่กล้าที่จะลงทุนเพราะกลัวขาดทุน และไม่มีผู้แนะนำอาชีพใหม่ ๆ ให้กับชาวบ้าน

4. อภิปรายผล

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย ระบุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านหนองหอยเกิดจากการร่วมมือของคน ในชุมชนและมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบบริหารกองทุนหมู่บ้านหนองหอย มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองของกองทุนหมู่บ้านหนองหอย เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยน การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชน กองทุนหมู่บ้านหนองหอย ไม่มีการรวมกลุ่มกันสร้างอาชีพใหม่ในชุมชน ยังเป็นการทำงานแบบตัวใครตัวมัน และยังเป็นอาชีพเดิม ๆ อยู่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นของคนในชุมชนบ้านหนองหอย มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

(1) ปัจจัยด้านบวก

(1.1) คนในชุมชนได้อาศัยประสบการณ์ที่เคยเกิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของตนเอง และของคนอื่น ทั้งที่ประสบความสำเร็จและความล้มเหลว มาปรับปรุงแก้ไขธุรกิจของตนเองและของเพื่อนบ้านให้ดีขึ้นกว่าเดิม

(1.2) ชาวบ้านบางกลุ่มได้ศึกษาข้อมูลและวิธีการดำเนินการจากผู้ที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้ว แล้วนำมาประกอบอาชีพเป็นของตนเอง

(2) ปัจจัยด้านลบ

(2.1) ชาวบ้านยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

(2.2) การที่สมาชิกบางส่วนที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เมื่อถึงเวลาชำระหนี้ อาจไม่มีเงินมาชำระได้ ก่อให้เกิด ภาระหนี้แก่ชาวบ้านกลุ่มนี้ เป็นผลให้ชุมชนอ่อนแอได้

4.3 การเกิดองค์การเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

คนในชุมชนมีครอบครัวที่อบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความเสถียรและเห็นอกเห็นใจกัน ชาวบ้าน ไม่อพยพออกไปทำงานต่างถิ่น มีอาชีพที่มั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข

4.5 ผลโดยตรงกับผลกระทบต่าง ๆ คือ

(1) ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 10 เดือน สมาชิกบางคนที่ถูกเงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้ และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้สามารถ ขยายกิจการให้เติบโต ส่งผลกองทุนหมู่บ้านเติบโตได้อีกต่อไป

(2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงิน ได้นำเงินไปดำเนินการตาม โครงการ สามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเดิม

(3) ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ประชาชนในชุมชนมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่พึงประสงค์ คือ มีการสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชนทำให้สมาชิกในชุมชนมีงานทำ ไม่อพยพไปทำงานต่างถิ่น ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนบ้านหนองหอย ที่ควรปรับปรุงแก้ไข คือ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 อยากให้มีหน่วยงานของรัฐบาล ออกมาช่วยส่งเสริม พัฒนาศักยภาพการบริหารงานของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ยังไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอน ทำให้การทำงานของคณะกรรมการล่าช้า ไม่เป็นระบบ

5.2 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองหอยคือ สำหรับลงโทษกับบุคคลที่ใช้เงินไม่ตรงตรงวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้

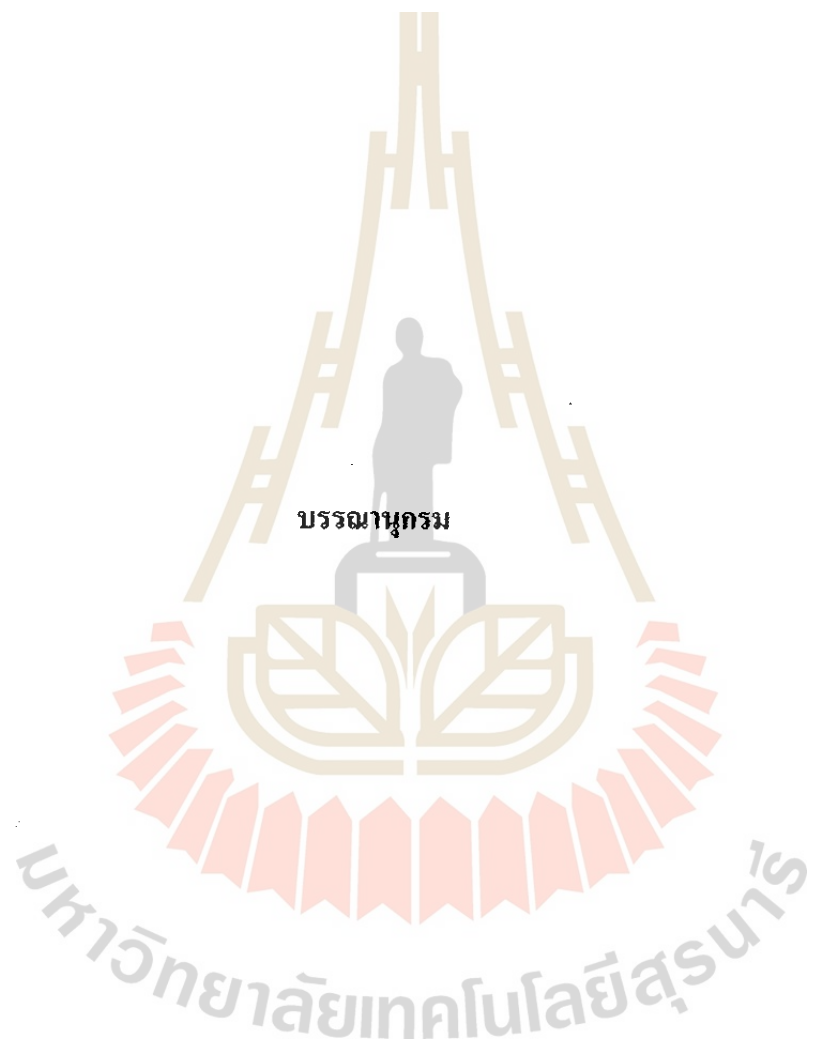
ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 อยากให้ทางกองทุนมีข้อบังคับหรือบทลงโทษที่แน่นอน สำหรับลงโทษกับบุคคลที่ใช้เงินไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 อยากให้ตัวแทนของหน่วยงานรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองออกสำรวจการใช้เงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกกองทุนตระหนักถึงนโยบายของกองทุนและเห็นความสำคัญของกองทุน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม คือ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 อยากให้มีตลาดรองรับสินค้าของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตขึ้นมา เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา(2545)ชุดสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒน์ การพิมพ์จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหอย. นครราชสีมา.
- เฉลียว นูรีภักดี และคณะ. 2544. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- บุญธรรม กิจปรดาบริสุทธ์. 2543. การวิจัย การวัดและการประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(บรรณาธิการ). 2544. รวบรวมความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2525 การประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 1 : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย